

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 11/2021
22.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., кога заступа пуномоћник Ђура Благојевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, Војна пошта, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3143/14 од 08.04.2015. године, у седници одржаној 22.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3143/14 од 08.04.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 318/14 од 14.07.2014. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужена обавезе да му на име накнаде штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 1.700.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужена обавезе да му на име накнаде штете због претрпљеног страха исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до коначне исплате као неоснован. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужена обавезе да му на име изгубљене зараде у периоду од 24.07.2009. до 31.08.2012. године исплати износ од укупно 614.624,00 динара, као неоснован. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражена исплата накнаде штете у виду будуће ренте од 01.09.2012. године па док за то постоје услови у нето месечном износу од 16.507,37 динара и то најкасније до 01. у месецу за претходни месец с тим што ће доспеле и неисплаћене месечне рате исплатити одједном или да се тужена обавезе да тужиоцу исплати капитализирану ренту на дан обрачуна 01.09.2012. године у износу од 3.017.452,00 динара као неоснован. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3143/14 од 08.04.2015. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Решењем Врховног касационог суда Рев 1769/2016 од 28.09.2017. године одбачена је као неблагоприятна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3143/14 од 08.04.2015. године.

Одлуком Уставног суд Уж 1496/2018 од 18.03.2021. године усвојена је уставна жалба тужиоца Ивана Јанковића и утврђено да је решењем Врховног касационог суда Рев 1769/16 од 28.09.2017. године, подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, поништено наведено решење Врховног касационог суда и одређено да тај суд донесе нову одлуку о ревизији коју је подносилац уставне жалбе изјавио против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3143/14 од 08.04.2015. године.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизија је изјављена због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом, али се конкретно не указује на битне повреде које су могле бити од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке, а битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије посредно указује, није прописана као ревизијски разлог, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у својству војног обвезника био на одслужењу војног рока у ... (ВП), потом у ВП, а затим у ВП .../... .. до 04.06.1999. године, када је као војни резервиста у својству ... био учесник рата на подручју Косова и Метохије до 25.06.1999. године. Оценом налаза и мишљења и вештака неуропсихијатра утврђено је да је тужилац на одслужење војног рока 12.06.1998. године отишао као војно способан и здрав. Боравак у специфичним ратним условима у ратом захваћеном подручју и трауматично искуство у време ратних дешавања код тужиоца су довели до повећане вулнерабилности, дестабилизације његовог психофизичког стања и то је био деклаширајући фактор (окидач) за појаву душевног обољења. Након повратака са ратишта код тужиоца се јавила несаница, страх и узнемиреност те је због промена у психичком стању почео да се лечи 2001. године у Горњој Топоници када је болест дијагностификована као ПТСП синдром, а свој коначни облик је добила 2002. године, као схизофрена психоза параноидног типа (... ..). Боравак у специфичним условима маскирао је почетак душевне болести који би раније био регистрован да није испољио симптоме и знаке поремећаја прилагођавања као ПТСП насталог на терену трауматичног искуства. Тужилац болује од душевног обољења „... – ...“ (расцеп личности ... ДГ.), а умањење животне активности је средњег степена изражености и процењено је око 30%. Оценом налаза и мишљења

вештака специјалисте медицине рада утврђено је да код тужиоца постоји измена психичког стања као последица болести и да због оваквог поремећаја здравственог стања постоји потпуни губитак радне способности тако да је општа и професионална радна способност тужиоца умањена за 100%. Трајне измене психичког стања као последице болести су у директно узрочно последичној вези са доживљајима на ратишту. Тужилац у склопу наведеног менталног поремећаја и душевног обољења трпи и осећање страха у форми позног страха у виду слика сећања, кошмарних снова као и редукције социјалних контаката, поремећаја прилагођавања, осећања стида и страха од одбацивања средине. Вештачењем економско-финансијске струке утврђено је да је тужилац у време настанка штетног догађаја био незапослен и да због обољења и одласка у инвалидску пензију трпи штету на име изгубљене зараде од 24.07.2009. до 31.08.2012. године у укупном износу од 614.624,00 динара и на име будуће ренте од 01.09.2012. године у износу од 16.507,37 динара месечно или у капитализираном износу на дан обрачуна износ од 3.017.452,00 динара. Тужба у овој парници поднета је 26.07.2011. године а тужена је истакла приговор застарелости потраживања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је приговор застарелости потраживања основан јер је код тужиоца коначно стање болести наступило 2002. године и до подношења тужбе 26.07.2011. године, протекао је како субјективни тако и објективни рок застарелости потраживања из члана 376. Закона о облигационим односима, па је тужбени захтев за накнаду штете одбијен као неоснован.

Неосновано се ревизијом тужиоца указује да је становиште нижестепених судова засновано на погрешној примени материјалног права.

Према члану 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима (ЗОО) потраживање накнаде проузроковане штете застарела за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. У сваком случају ово потраживање застарела за пет година од кад је штета настала.

Застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361. став 1.). По члану 360. став 1. и 2. застарелост престaje право захтевати испуњење обавезе, а застарелост наступа кад протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе.

Врховни касациони суд је оценио наводе ревизије, па је нашао да су неосновани јер сазнање о настанку штете, односно њеном обиму подразумева моменат када је болест код тужиоца попримила облик коначног стања. Од тог тренутка почиње да тече објективни рок застарелости, у оквиру ког тече субјективни рок застарелости потраживања, који се примарно примењује у сваком конкретном случају.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац се након повратака са ратишта због промена у психичком стању лечио од 2001. године и болест је свој коначни облик добила 2002. године. Зато су без утицаја наводи ревизије да је тужилац више пута болнички лечен, те да се болест у почетку манифестује у блажем облику а затим у

тежим облицима до коначне дијагнозе болести која је утврђена вештачењем у овој парници. Постављање дијагнозе и сазнање тужиоца од чега болује је релевантно за примену субјективног рока застарелости потраживања, који је у конкретном случају протекао, као и објективни рок из члана 376. ЗОО, па је потраживање тужиоца за накнаду нематеријалне и материјалне штете застарело.

Део навода ревизије односи се на оцену изведених доказа, чиме се побија правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања што према одредби члана 407. став 2. ЗПП не може бити ревизијски разлог.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је на основу члана 414. ств 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић